

Binnenkijken bij een buitenstaander

THEATER Peter De Graef en Lynn Van Royen sporen de Amerikaanse kluizenaar-kunstenaar Henry Darger op in een theaterstuk. ★★★

THOMAS JANSSENS, PETER DE GRAEF & LYNN VAN ROYEN
Het koninkrijk van Henry Darger



Tv-actrice Lynn Van Royen en theaterbeest Peter De Graef: een verrassend duo. Fred Debrock

Henry Darger (1892-1973) had geen talent voor geluk. Ouders vroeg gestorven, seksueel misbruikt in een jongenstehuis, vervolgens gestoten op een muur van onbegrip. Het hoeft niet te verwonderen dat de Amerikaan zich in zijn claustrofobische kamertje in Chicago opsloot om zich de rest van zijn leven te wijden aan duizenden schrijfsels en honderden tekeningen en schilderijen. Pas na zijn dood zou Darger uitgroeien tot een boegbeeld van de outsiderkunst.

Huisbazen

Hoe verbeeld je een kluizenaarsleven in het theater, een plek waar per definitie publiek aanwezig is? In *Het koninkrijk van Henry Darger* vervlecht auteur Thomas Janssens Dargers geschiedenis met de verhalen van Nathan en Kiyoko Lerner (Peter De Graef en Lynn Van Royen), de huisbazen die zijn werk wereldkundig maakten. Hij is een pretentieuze fotograaf, zij een pianiste met extreme bewijsdrang. Haar zoektocht naar artistieke erkenning botst met Dargers scheppingsdrang, terwijl zijn isolatie afsteekt tegen Nathans eenzaamheid in de relatie.

Die parallellen maken de vragen rond Dargers werk erg tastbaar. Kunnen we iemand als kunstenaar beschouwen als die buiten elk kunsthistorisch kader opereert en zich geen fluit aantrekt van ambacht of publiek? Móét Darger wel ontdekt worden, zoals Kiyoko betoogt, of houdt zijn outsidersmythe alleen maar ons sentimentele kunsttoerisme in stand?

Vogelvlucht

Theaterbeest Peter De Graef en tv-actrice Lynn Van Royen – een verrassende combinatie – vervellen op korte tijd in Darger zelf, de demonen uit zijn jeugd én de weinige verwanten achteraf. Die vele transformaties moeten je in vogelvlucht door zijn biografie leiden, maar laten na om die voelbaar te maken, ook al omdat het doffe scènebeeld de chemie tussen de nochtans prima acteurs hindert.

Gelukkig krijgen de inhoudelijke lijnen meer ademruimte in het tweede deel, als het verteltempo zakt en de focus verschuift naar Dargers nalatenschap. In de discussies tussen de Lerner's wordt duidelijk wat Darger zo onderscheidde van de vele volgers die hem wilden groot maken: noodzaak.

GILLES MICHIELS